

Kotihoidon palvelukuvaus

Kotihoidon toimintaperiaatteena on tukea asiakkaan kotona asumista, terveyttä ja toimintakykyä sekä antaa hyvää ja turvallista hoivaa ja hoitoa ja huolenpitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle. Hoito toteutetaan toimintakykyä edistävällä ja ylläpitävällä työotteella siten, että asiakkaan omaa toimintakykyä ylläpidetään ja asiakasta tuetaan selviytymään mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä. Omaisia ja lähipiiriä tuetaan osallistumaan asiakkaan kotona asumisen tukemiseen. Jos asiakas ei kykene selviytymään itsenäisesti tai ohjattuna päivittäisistä toiminnoista, kotihoito avustaa niissä asiakasta. Kotihoidon käyntien sisältö perustuu aina hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Siilinjärven kunta arvioi asiakkaan toimintakyvyn ja tuen tarpeen sekä määrittelee näiden perusteella hoitoluokan, palvelujen sisällön ja asiakkaan tarvitseman tuntimäärän. Palveluseteli on mahdollista myöntää kotihoidon kriteerit täyttävän asiakkaan hoitoon tilanteessa, jossa palvelutarve on säännöllistä tai tilapäistä eikä kunnan oma kotihoito pysty vastaamaan palveluntarpeeseen. Palvelusetelin myöntää neuvonta- ja palveluohjausyksikön sairaanhoitaja (kotiutushoitaja), palveluohjaaja tai muistipalveluohjaaja.

Kotihoidon palvelusetelipalvelua suorittavilta henkilöiltä edellytetään soveltuvaa sosiaali- tai terveystieteiden tutkintoa (laki sosiaalihoitoalan ammattilaisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005). Terveystieteiden toimenpiteitä suorittavalta henkilöstöltä edellytetään soveltuvaa terveydenhuollon tutkintoa (laki terveydenhuollon ammattihenkilöstöstä 559/1994). Kotipalvelun tukipalveluihin rinnastettavaa palveluja, joita hoidettava tarvitsee suoriutuakseen päivittäiseen elämään kuuluvista toiminnoista voivat antaa myös tehtävään soveltuvan ammattitutkinnon suorittaneet (esim. hoiva- ja kotiavustajat ja henkilökohtaiset avustajat).

Kotihoidon sisältö

Kotisairaanhoito

Kotisairaanhoito on potilaan kotiin vietyä sairaanhoitoa. Sen tarkoituksena on helpottaa sairaalasta kotiutumista, sairaan henkilön kotona selviytymistä ja tukea omaisia sairaan henkilön kotihoidossa.

Kotisairaanhoitoa annetaan kotiin silloin, kun henkilö ei alentuneen toimintakykynsä tai sairautensa takia pysty käyttämään muita terveyden- ja sairaanhoidon palveluita. Edellytyksenä on, että hoito on asiakkaan toimintakyvyn vuoksi tarkoituksenmukaisempaa järjestää asiakkaan kotona ja se on hoidollisesti mahdollista. Päätöksen sairaanhoidon aloittamisesta ja lopettamisesta sekä siirtämisestä toimintayksikköön päättää

lainmukaisesti vastaava lääkäri tai hänen antamiensa ohjeiden mukaan muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö.

Kotisairaanhoidon ovat erilaiset lääkärin määräämät sairaanhoidon toimenpiteet, kuten näytteiden ottaminen, mittaukset, lääkehoito, haavahoito, avannehoito, katetrointi ja asiakkaan voinnin seuraaminen sekä kivun helpottaminen. Hoitotoimenpiteissä pyritään lääkärin kanssa neuvotellen hoitomuotoihin, jotka asiakas pystyy itse tekemään tai jotka voidaan tehdä käyntikertoja vähentäen (esimerkiksi puristussidokset, Cystofix).

Laboratoriotutkimukset

Laboratoriotutkimuksissa asiakas käy ensisijaisesti terveysasemilla itse tai lähipiiriin saattamana. Laboratorionäytteen kotinäytteenotto voidaan myöntää niissä tilanteissa, kun asiakkaan kulkeminen laboratorioon on ylivoimaista ja asiakkaan hoito vaarantuisi ilman kotinäytteenottamisen myöntämistä. Taksin tarve ei ole peruste kotikäynnille.

Lääkehoito

Lääkehoito on kiinteä osa sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Lääkehoidon tavoitteena on tehokas, turvallinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellinen lääkehoito kaikille sitä tarvitseville. Hyvä lääkkeiden saatavuus ja ammatillisesti toimiva lääkkeiden jakelu turvataan kaikissa olosuhteissa. Lääkehoito on luonteeltaan kotisairaanhoidon liittyvä tehtävä, johon kuuluu lääkehoidon toteuttaminen ja vaikutusten arviointi.

Asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovitaan asiakkaan lääkehoidosta, kuten reseptien uusimisesta, lääkkeen hakemisesta, annostelusta ja antamisesta. Mikäli kotihoito vastaa lääkkeiden antamisesta, niin lääkkeiden annostelu/jakaminen on kotihoidon vastuulla. Säännöllisen kotihoidon asiakkaan lääkkeenjaon käytännön toteutus tapahtuu asiakkaan kotona, missä säilytetään asiakkaan lääkkeet.

Mikäli kotihoidon asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan ei sisälly lääkehoitoa, niin tällöin asiakkaalla itsellään tai hänen omaisellaan on kokonaisvastuu lääkehoidosta. Lääketurvallisuuden näkökulmasta suositellaan asiakkaalle apteekkijakelua, jolla tarkoitetaan toimintaa, jossa apteekki toimittaa lääkkeet potilaalle erissä valmiiksi kerta-annoksiin jaettuina. Koneellisessa annosjakelussa apteekki toimittaa potilaan lääkkeet annostelukertakohtaisissa pakkauksissa 1 – 2 viikon erissä. Tällöin asiakas vastaa itse annosjakelun kustannuksista.

Ajanvaraukset

Ensisijaisesti kotihoidon asiakkaan ajanvarauksista eri sosiaali- ja terveystoimen pisteisiin, kuten lääkärille, huolehtii asiakas itse tai hänen omaisensa.

Kotipalvelu

Kotipalvelu tukee ja auttaa, kun asiakas tarvitsee sairauden tai alentuneen toimintakyvyn vuoksi apua kotiin selviytyäkseen arkipäivän askareista ja henkilökohtaisista toiminnoista kuten hygienian hoitamisesta. Kotipalvelu seuraa asiakkaan vointia ja neuvovat palveluihin liittyvissä asioissa asiakkaita ja omaisia.

Henkilökohtainen hygienia

Henkilökohtaisen hygienian ylläpitämiseen kuuluu asiakkaan avustaminen suihkussa asiakkaan omia voimavaroja hyödyntäen sekä päivittäisten pikkupesujen huolehtiminen asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Suihkutus tapahtuu pääsääntöisesti kerran viikossa muun hoidon osana. Kotihoito avustaa saunassa ainoastaan, jos asiakkaan kodissa ei ole muuta pesumahdollisuutta.

Henkilökohtaiseen hygienian hoitoon kuuluvat lisäksi hampaiden- ja proteesien pesu, ihon perusrasvaus, parranajo, kynsienleikkaus ja kuulolaitteiden puhdistaminen.

Pääsääntöisesti kotihoidon palveluina ei ole pelkästään henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen.

Ravitsemus

Asiakasta ohjataan ja neuvotaan syömään terveellistä ja monipuolista ruokaa. Mikäli asiakas ei pysty itse valmistamaan aterioitaan, sovitaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa ravitsemushoidon toteuttamisesta. Vaihtoehtoisesti asiakas itse tai hänen omaisensa voivat halutessaan hankkia valmisaterioita tai asiakkaalle voidaan tilata ruoka ateriapalvelusta.

Käyntien yhteydessä kotihoito huolehtii aamu-, väli- ja iltapalan valmistamisesta, riittävän nesteen saannista sekä aterioiden lämmittämisestä. Erityistä huomiota kiinnitetään muistisairaiden, korkean BMI:n omaavien, haavanhoito ja pitkän laitospäivän jälkeen kotiutuvien asiakkaiden ruokailuun.

Vaatehuolto

Kotihoidon henkilöstö ohjaa ja tukee asiakasta vaatehuollon toteutuksessa kuntouttavan hoitotyön

näkökulmasta. Säännöllisen kotihoidon asiakkaan pyykit pestään muun hoivakäynnin yhteydessä, mikäli asiakas ei itse siihen kykene, hänellä ei ole omaisia tai mahdoton käyttää yksityisiä palveluntuottajia. Pääsääntöisesti henkilökunta avustaa kuntouttavan

hoitotyön periaatteita noudattaen pyykin käsittelyssä, kuten laittamalla pyykki koneeseen, ottamalla pyykki koneesta ja laittamalla asiakkaan kanssa yhdessä pyykki kuivamaan.

Kotihoito pesee tekstiilit pesuohjeiden mukaisesti, jos ohjeet ovat käytettävissä. Kotihoito ei vastaa mahdollisista tekstiileille pesussa aiheutuneista vaurioista.

Kotihoidon palveluna ei tuoteta silitystä, mankelointia, vaatteiden käsinpesua tai mattojen ja verhojen pesuja. Tämä vaatehuollon osa ohjataan lähipiirille tai yksityisille palveluntuottajille. Kotihoidon palveluihin ei kuulu myöskään pyykkien kuljettaminen pesulaan.

Hoito- ja palvelusuunnitelmassa sovitaan lakanoiden ja tynnyliinojen vaihdosta, joka voi kotihoidon toimesta toteutua kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan.

Siistiminen

Viikko- ja kuukausisiivouksien, asuintilojen suursiivousten, ikkunoiden pesun, pakastimien sulattaminen ja vuodevaatteiden tuuletuksen osalta asiakas ohjataan hankkimaan palvelut muualta, kuten yksityisiltä palveluntuottajilta.

Pienet siistimiset sisältyvät kotihoidon henkilöstön tehtäviin hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti. Siistiminen pitää sisällään asiakkaan tiskien tiskaamisen, ruokailu- ja keittiön työtasojen siistimisen, WC-tilojen siistimisen, vuoteen sijaamisen ja roskien viemisen ulos. Siistimisen osalta huomioidaan asiakkaan voimavarat ja mahdollisuudet suoriutua itsenäisesti tai tuettuna siisteyden ylläpitämisessä.

Ulkoilu ja saattoapu

Asiakkaan kanssa ulkoillaan kotihoidon työtilanteen mukaan huomioiden tasapuolisuus.

Ensisijaisesti saattoapu järjestetään omaisten, lähipiirin tai vapaaehtoistyön turvin. Mikäli asiakkaan jatkohoidon kannalta on välttämätöntä, niin kotihoito hoitaa asiakkaan saattamisen lääkäriin.

Asiointi

Kotihoito ohjaa asiakasta tarkoituksenmukaiseen asioiden hoitoon ja ohjaa tarpeen mukaan edunvalvonnan piiriin.

Kauppa-asiointit hoitaa asiakas itse, omaiset, lähipiiri tai yksityiset palveluntuottajat. Kotihoito huolehtii tarvittaessa apteekkiasiat, mikäli asiakas tai hänen omaisen ei siihen kykene.

Pankki ym. asiointit hoitaa ensisijaisesti asiakas itse tai hänen edunvalvojansa/uskottu henkilönä. Kotihoito hoitaa asiointin poikkeustapauksissa, jolloin laskut ohjataan suoraveloitukseen tai käytetään maksupalvelua.

Muut tehtävät

- Kotihoito huolehtii, että asiakkaan postit haetaan postilaatikosta.
- Kotihoito tekee pienet lumityöt siltä osin kuin se on välttämätöntä liikunnan turvaamiseksi.
- Puut kannetaan, jos se on ainoa talon ja ruoan lämmityskeino edellyttäen asiakkaan pystyvän huolehtimaan lämmityksestä. Puilla lämmittäminen ei kuulu kotihoidon tehtäviin.
- Kotihoidon säännöllisen asiakkaan palovaroittimen toiminta testataan kaksi kertaa vuodessa.
- Kotihoito arvioi asiakkaan apuvälineiden tarpeen ja auttaa niiden hankkimisessa ja paikalleen laittamisessa.
- Kotihoidon työntekijä ohjaa asiakasta ja hänen omaistaan asiakkaalle kuuluvien taloudellisten etuuksien, kuten eläkkeensaajan hoitotuen, lääkekorvausten ja asumistuen, hakemisessa.

Kotihoidon työtehtäviin ei sisälly:

- asiakkaiden lemmikkieläinten hoito ja ulkoiluttaminen
- juhlien järjestäminen
- asiakkaan kuljettaminen omassa autossa
- piha- ja puutarhatyöt

Yöhoito

Kotihoidon yöhoitoon otetaan asiakas, jonka kotona selviytyminen edellyttää välttämättä yöhoitoa ja/tai valvontaa. Yöhoidon järjestämisen edellytyksenä on, että kotihoidolla on asiakkaan avain. Yöhoitajat arvioivat säännöllisesti asiakkaan hoidon tarvetta ja määrää ilmoittamalla muutoksista asiakkaan oman alueen kotihoidon tiimille. Asiakkaan kotihoidon omahoitaja tai tiimin työntekijä tiedottaa asiakkaan omaiselle muutoksesta.

Kotihoidon yöhoidon tehtävänä on auttaa asiakasta perushoidollisissa tehtävissä ja vastata turvpuhelinhälytyksiin. Yöhoidon tehtäviin kuuluu:

- wc-käynneissä avustaminen (portatiivin ym. apuvälineiden käyttömahdollisuus selvitetty)
- vaipanvaihto (käytävissä olevat vaippavaihtoehdot eivät riitä ja ihon kunto edellyttää sitä)
- katetrointi (muut hoitovaihtoehdot selvitetty)
- asentohoito asiakkaille, jotka eivät itse pysty vaihtamaan asentoa ja joilla painehaavauman vaara on olennainen
- asiakkaiden turvpuhelinhälytyksiin vastaaminen